

Ernst och Emilia Johansson

Huset på Tivedsvägen 11 byggs

Tomten på nuvarande Tivedsvägen 11 köptes av Lars Wallgren i början av 1900-talet. Tomten hette från början Skagersholmstomten 5. Först byggdes ett mindre hus i kanten på tomten och dit flyttade Wallgrens dotter Sofia och hennes man Karl Löfqvist 1905, samma år som Wallgren själv avled. Huset hade en liten lägenhet på ett rum och kök på övervåningen. På bottenvåningen fanns ytterligare ett rum och en tvättstuga.

Karl Löfqvist var organist och klockare vid kyrkan och han hade efterträtt sin svärfar Lars på den posten. Karl var även folkskollärare vid Körningstorps skola. Efter några år byggdes ett större hus mitt på tomten. Det är oklart vilket år familjen Löfqvist flyttade från det lilla till det stora huset. Sofia avled 1931 och Karl 1933. Efter makarnas död hyrdes huset ut till före detta fanjunkare Johan Oskar Holmblad med familj. Familjen Holmblad flyttade därifrån 1935.

Det första huset som byggdes på tomten finns fortfarande kvar år 2019 men används inte längre som bostad. Dörren på gaveln var ingång till lägenheten. Fotot tillhör nuvarande ägaren Margareta Gustavsson.

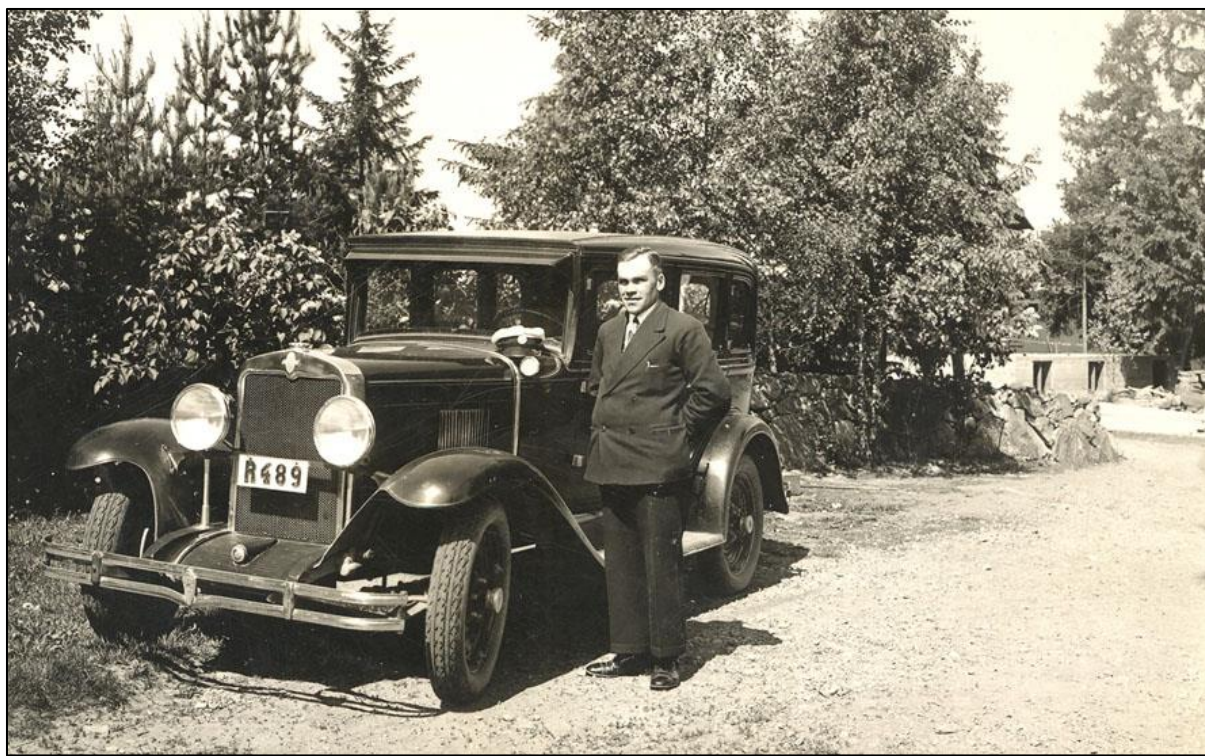
Stora huset som det såg ut från början. Karl och Sofia Löfqvist tillsammans med okänd dam sitter utanför huset. Fotot tillhör nuvarande ägaren Margareta Gustavsson.

Ernst Johansson droskägare och herrfrisör

År 1933 flyttade Ernst Johansson, född 1906, till Hantverksgatan 4 och startade där sin firma "Finnerödja Bilstation". Året därpå gifte sig Ernst med Emilia från Kumla och ett par år senare köpte paret huset på Tivedsvägen 11 och flyttade dit 1936. Förutom sin vanliga taxirörelse körde Ernst även skolskjutsar och så hade han körskola. Eleverna som tog lektioner för Ernst fick åka till Mariestad när det var dags för uppkörning. Hilding Karlsson berättade för mig att han hann ta två körlektioner innan Ernst Johansson upphörde med både körskolan och taxirörelsen 1951. Under en av lektionerna fick Hilding köra till Åna och vända. Enligt Hilding ägnade Ernst mer tid åt att hälsa på bekanta efter vägen än att titta på hur hans körskoleelev skötte sig i trafiken.

Parallellt med taxiversamheten arbetade Ernst även som frisör. Till en början hade han sin frisersalong i hemmet. Vintertid höll han till i rummet till höger från ingången räknat. Sommartid flyttade han ut verksamheten till glasverandan. Ernst, som var engagerad i Finnerödja IF, pratade gärna idrott med sina kunder. Enligt uppgift var det mest Ernst som pratade. När

taxirörelsen upphörde 1951 satsade Ernst mer tid på frisöryrket. Han fick överta den lilla bruna "frisörkiosken" på Tivedsvägen efter Elov Olsson, som flyttat till Tidån. Frisersalongen låg mellan Gulfmacken och Järnhandeln. Janne Wahlbeck berättar att "när vi pojkar i 10 - 12-årsåldern skulle klippa oss hos Ernst började han alltid ska de vara hel- eller halvsnagg?"

Ernst Johansson står med sin droskbil på Hantverksgatan. Fotot tillhör Ingrid Johansson.

Ernst Johansson med sin droskbil. I framrutan sitter skylten "trafikbil" som skulle finnas i droskbilarna. Okänd fotograf.

Ernst Johanssons Bilstation

— Tel. 26 —

Utför körningar med 8-sitsig
personvagn.

Billig taxa.

(8202i)

Annons från 1940.

Den lilla frisersalongen skymtar bortanför Gulfmacken. Okänd fotograf.

**Finnerödja
Frisérsalong
Rekommenderas**

Annons från 1954.

När det var julslytning på 1950-talet sålde Ernst Johansson korb med bröd genom ett fönster på frisersalongen. Birgitta Karlsson, dotter till Sonja som hade Konditoriet efter Tivedsvägen, har berättat att hennes klass fick låna frisersalongen onsdags- och söndagskvällar våren 1956. Då sålde de korb med bröd till hungriga biobesökare. Biografen låg i NTO-lokalen längst upp på Ordensvägen som mynnade ut mitt för frisersalongen så läget var perfekt. Pengarna de fick in på korvförsäljningen skulle användas till en skolresa i slutet på vårterminen.

Omkring 1960 flyttade Ernst sin frisörverksamhet till ett av de nybyggda Tivedshusen på Stationsgatan. Frisersalongen låg i en källarlokal i huset som låg närmast stationsområdet.

Emilias matservering

Under Ernst och Emilias tid var huset vitt. Okänd fotograf.

Emilia Johansson var en driftig kvinna och 1938 fick hon tillstånd att öppna café och matservering i huset. Tillståndet gällde även för resanderum. Matsserveringen upptog två rum till vänster när man kom in och på övervåningen låg två rum för uthyrning. Emilia var känd för sin goda mat och för sina mockatårter. De sistnämnda kunde man beställa för avhämtning. Det har hållits en hel del födelsedagskalas och andra tillställningar hos Emilia och det har druckits begravningskaffe där. 1956 stod det i en inbjudan till en begravning att det var kaffe på Johanssons Café efter begravningen. Personalen på Eisers syfabrik förlade många av sina möhippor dit.

Emilia handlade det mesta hos Konsum och hon var säkert en bidragande orsak till att Konsums omsättning ökade markant 1941. Det året kom rallarna till Finnerödja för att bygga dubbelspåret förbi samhället. Många av dem åt hos Emilia vilket innebar att hon fick köpa större kvantiteter mat. Rallarna handlade säkert själva på Konsum också. Några andra som åt hos Emilia var skogsarbetare, som periodvis bodde i dagsverksstugan på Kronkajen. Emilia serverade frukost och middag. Frukostäggen kunde hon plocka till sig i hönshuset som låg i ett uthus på tomten och där fanns också en grisstia.

Ernst Johanssons
Café & Bilstation

Rekommenderas — Resanderum
Finnerödja Telefon 26

Annons från 1947.

Personal på Emilias matservering omkring 1939. Från vänster: Elin Reveny (syster till Emilia), Inez Gustavsson (Gribing), Emilia Johansson och Stina Svanmark. Okänd fotograf.

Emilia ville servera pilsnerdricka till maten, till de gäster som så önskade, men hon fick avslag ett flertal gånger. Våren 1950 ansökte hon om utskänkningstillstånd hos Länsstyrelsen i Mariestad. De remitterade ärendet tillbaka till kommunalnämnden. Nykterhetsnämnden hade innan dess fått yttra sig i ärendet och avstyrkt ansökan med motiveringen ”att därest ansökan beviljades kommer i synnerhet en del ungdomar att beställa mat endast för att få köpa pilsner och att i övrigt bidra till ökad onykterhet”. Kommunalnämnden gick på nykterhetsnämndens linje. Till slut var det fullmäktige som hade avgörandet i sin hand och de avstyrkte också ansökan. 1953 gjorde Emilia ett nytt försök och det blev naturligtvis avslag i nykterhetsnämnden. När ärendet kom upp i kommunalfullmäktige blev det denna gång en livlig debatt bland ledamöterna där nykterister och frireligiösa var emot ett godkännande medan resten av ledamöterna var för. Eftersom de sistnämnda var i majoritet kunde Emilia Johansson äntligen få sitt tillstånd. Tillståndet gällde dock bara ett år från den 1 oktober 1953. Därefter fick hon ansöka om nytt tillstånd. Matserveringen upphörde omkring 1960 och Emilia började arbeta på Eisers syfabrik vid paradistorg.

§ 29.

Kommunalfullmäktige beslöt i likhet med nykterhetsnämnden och kommunalnämnden tillstyrka att fru Emilia Johansson, Finnerödja erhåller tillstånd till utskänkning av öl jämväl i det andra av de två rum, som hon använder i sin rörelse.

Våren 1957 valde även nykterhetsnämnden att tillstyrka utskänkningstillståndet.

Ernst ägare till BP-macken

I början på 1960-talet trappade Ernst ner sin frisörverksamhet när han övertog BP-macken, som låg efter dåvarande E3:an. Ernst byggde till macken och den 18 mars 1964 öppnade han cafeterian "Färdshuset Jordgubben". I november 1968 överlät Ernst macken till Lennart Svensson och gick delvis i pension. Han fortsatte med sin frisörverksamhet som åter fanns i den egna bostaden.

Invigning av Färdshuset Jordgubben 1964. Okänd fotograf.

TIVEDSRESENÄRER!

Färdshuset Jordgubben

BP — Finnerödja

serverar dagligen:

God mat — Gott kaffe

Kiosk-servering av: Varm korv — Glass

Konfektyrer m. m.

Annons från 1967

Skylten "Färdshuset Jordgubben" har kommit upp. Okänd fotograf.

Ernst Johansson i sin BP-mack. Okänd fotograf.

När Sverige gick över till högertrafik den 3 september 1967 var Ernst Johansson en av funktionärerna som hjälpte trafikanterna till rätta. Okänd fotograf.

*En vägskrapa gör vägen farbar framför Ernst och Emilias hus i början på 1980-talet.
Foto Jesper Carlsson.*

”Morfar”

När jag växte upp i Finnerödja på 1950-talet och början på 60-talet hörde jag sällan att någon sa Ernst Johansson. Det han kallades var ”Morfar”. Jag har frågat några gamla Finnerödjabor om anledningen och ingen vet riktigt säkert. En förklaring jag fick var att Ernst ofta skröt om sin egen morfar och det var därför han själv fick smeknamnet ”Morfar”. Ernst var en riktig mångsysslare och till det som redan nämnts kan läggas bland annat brandman och lagledare i fotboll.

Brunnen

1943 skänkte direktör Gunnar Andersson på Skagersholm pengar till en djupbrunn som skulle borraras på Ernst Johanssons tomt. Brunnen borrarades ett par meter innanför stenmuren som går längs med Hantverksgatan och låg på den övre delen av tomten. Anledningen till att direktör Andersson skänkte pengar var att brandkåren, på ett enkelt sätt, skulle få tillgång till vatten om det började brinna i den delen av samhället. Den gamla pumpen ovan jord finns fortfarande kvar liksom ett litet ”rum” med cementväggar nergrävt i marken. I hörnet av Tivedsvägen – Hantverksgatan precis utanför stenmuren satt en annan pump som numera är borttagen. Det var troligtvis där som brandkåren kunde koppla på sin brandslang vid behov. Jag har även hört att de boende i samhället kunde hämta vatten där. Finnerödja fick inte kommunalt vatten förrän 1953. Husen efter Hantverksgatan fick nytta av den övre brunnen genom att vattenledningar drogs från den pumpen och in i husen.

Den övre pumpen finns fortfarande kvar. Foto Gunn Sjöstedt.

Under locket finns det lilla "rummet" med cementväggar. Pumpen syns till vänster och i bakgrunden Fredbergs gamla snickerifabrik. Foto Gunn Sjöstedt.

Längst ner till vänster syns toppen på pumpen som stod utanför stenvallen i hörnet Hantverksgatan - Tivedsvägen. Fotot tillhör nuvarande ägaren till huset Margareta Gustavsson.

Den nedre pumpen, som är borttagen, står numera på entrétrappen vid Laxå reningsverk. Där fungerar den nu som ett slags "fontän". Vattnet pumpas runt, runt året om.

Den gamla pumpen på sin nya plats vid reningsverket i Laxå. Foto Per Molin.

Det är oklart när pumpen togs bort från Hantverksgatan men den fanns i vart fall där i början på 1980-talet. Det sägs att pumpen togs bort för att ungdomar lät vattnet rinna på vintern så att en iskana bildades.

Huset är numera åter rött, precis som det var från början. Fotot tillhör Margareta Gustavsson.

Ernst Johansson avled 1979. Emilia bodde kvar i huset ytterligare några år men i mitten på 1980-talet sålde hon huset till nuvarande ägaren (2019) Margareta Gustavsson. Efter renovering återfick huset sin röda färg.